

Poika

Poika katosi kuumana heinäkuisena iltapäivänä ja tieto siitä saavutti minut kaksi vuorokautta myöhemmin. Maatila, jonne minut pyydettiin saapumaan, sijaitsi kaukana lähimmästä taajamasta, joten jouduin turvautumaan autooni. Pakkasin tavarani, tankkasin ajoneuvoni ja aloitin pitkän matkani kohti pohjoista. Aikaa ei ollut tuhlettavaksi.

Kehnossa kunnossa oleva hiekkatie kiemurteli läpi pienten, syvävetisten suojärvien ja peltotilkkujen täplittämän kuusimetsän. Tie oli minulle tuntematon, joten jouduin ajamaan tavallista varovaisemmin. Ohitin useita vanhoja maatiloja, joista ei varmuudella pystynyt sanomaan olivatko ne asuttuja vai eivät. Kyläkaupan rikkoutuneet ikkunat ja sään haalistamat kyltit muistuttivat perheistä, jotka vuosikymmenien aikana karkasivat kaupunkeihin. Uusia rakennuksia ei näkynyt, joten päätin paikan olevan osa sitä tyhjenevää maaseutua, jonka valoisammasta tulevaisuudesta eivät kiinnostuneet edes satunnaiset kesävieraat. Paluumuuttajista puhumattakaan.

Kun viimein saavuin perille, oli iltapäivä edennyt jo pitkälle. Hiljensin vauhtiani ja käännyin kapealle pihatielle, jolloin huomasin tämänkin maatilan parhaiden päivien olevan jo ohi. Ulkolaudoitus kaipasi kipeästi uutta maalia ja kivisen navettarakennuksen katto oli osin sortunut. Pyykkinarulla roikkuvat vaatteet, osittain leikattu nurmi sekä rappusilla istuva kissa kuitenkin kertoivat talon olevan asuttu. Sammutin ajoneuvoni, nousin ulos ja seisoskelin hetken poltellen savukettani. Tarkkailin talon ikkunoita, joissa ei näkynyt liikettä, joten tuloani ei oltu vielä huomattu tai huomioitu. Katolla oleva lautasantenni kertoi, että ei täällä ihan informaatiokatveessa asuttu. Isäntä taisi olla kiinnostunut muustakin kuin yleisradion uutisista.

Heitin savukkeen maahan, kopistin kenkiäni ja avasin ulko-oven. Rappusilla seisonut kissa pyöri jaloissani ja livahti edelläni sisälle. Eteinen oli ahdas, mutta siisti ja jonka kauttaaltaan paneloidut seinät olivat auringon tummentamia. Pöydällä oli pino vanhoja sanomalehtiä sekä lankapuhelin, jonka yläpuolella roikkui peili. Kopautin rystysilläni muutaman kerran karmiin, odotin hetken ja kuuntelin, mutta koska kukaan ei ollut minua vastassa, päätin kävellä suoraan olohuoneeseen. Ehkä saapumistani ei todellakaan oltu huomattu.

Keski-ikäinen nainen, jonka arvasin äidiksi, oli painanut päänsä pöytää vasten, enkä voinut nähdä hänen kasvojaan. Hyvin hoidetut tummat kiharat hiukset, sekä hoikka vartalo saivat hänen näyttämään tyylikkäämmältä ja muodikkaammalta kuin perinteiseltä maatalon emännältä. Isäntä, joka näyttikin oikealta maalaisisännältä, puolestaan seiso ikkunan vieressä ja katsoi ulos. Hän ei

tuntunut kiinnostavan minuun mitään huomiota. Mies oli luultavasti valvonut kaksi edellistä vuorokautta ilman unta ja oli nyt antamassa periksi. Ehkä hän epäili, ettei poikaa löydetäisi enää hengissä.

Yskäisin, jolloin mies kääntyi ja katsoi minua kysyvästi. Esittelin itseni ja hän nyökkäsi, mutta vaimo nosti vain päätään ja katsoi tyhjyyteen paljastaen itkun turvottamat silmänsä. Hän ei pystynyt sanomaan sanaakaan. Annoin katseeni kiertää huoneessa, joka oli siisti, joskin liian täyteen ahdettu, ja josta huokui räikeästi maalatun lastulevyn mauttomuus. Perinteinen peruskorjatun maalaistalon luonne. Takana loistava tulevaisuus ja liian pienet maitotilit.

Jouduin kääntymään, koska vanha nainen, joka esittäytyi naapuriksi, saapui huoneeseen ja pyysi minua seuraamaan. Vaikka naisen hiukset olivat jo harmaat, seiso i hän ryhdikkäästi, eikä ikä näyttänyt olevan hänelle ongelma. Kaikesta näki, että hän oli paremmassa fyysisessä kunnossa kuin minä olin koskaan ollut tai koskaan tulisin olemaan. Kun kävelimme pihalle hän kertoi kaiken tarvittavan ja toivoi, että voisin auttaa pojan etsimisessä. Tilanne oli vakava ja kylän asukkaista koostuva ryhmä, johon kuului myös muutama ajokoiria, oli jo menettämässä toivoaan. He olivat kuulleet, että olin hoitanut tällaisia tapauksia aikaisemminkin, joten vanhus oli päättänyt ottaa yhteyttä. Voisi sanoa, että olin heidän viimeinen toivonsa. Nyökkäsin ja pyysin nähdä paikan, mistä lapsi oli kadonnut. Halusin aloittaa työni mahdollisimman nopeasti.

Maa vanhan lautavuoratun ladon takana oli hiekkainen ja kamppailun jäljet näkyivät selvästi. Poika ei ollut lähtenyt vapaaehtoisesti, vaan hänet oli raahattu metsään. Läheisestä heinikosta löysimme tavaroita, joilla hän oli ilmeisesti leikkinyt ennen katoamistaan. Vanhus tunnisti ne samoiksi, jotka oli nähnyt usein pihamaalla. Poika oli yllätetty. Villiintynyt puutarha antoi hyvän suojan luvattomalle kulkijalle ja hyökkääjä oli mitä ilmeisimmin liikkunut kasvillisuuden suojassa odottaen oikeaa hetkeä. Oli selvää, että meidän tulisi etsiä poikaa syvemältä metsästä.

Läheiseltä polulta löysimme pienen kengän, joka kuului pojalle. Hän oli repinyt mukaansa lehtiä tielleen osuneista puista ja pensaista, mutta kantaja oli ollut liian voimakas. Polku kiemurteli pitkin kangasta ja laskeutui lopulta läheisen mäen alle, jossa hoidettu mäntymetsä muuttui kosteaksi kuusimetsäksi. Emme kulkeneet pitemmälle, koska hermostuneet koirat pysähtyivät ensimmäisten kuusien kohdalla ja kieltäytyivät jatkamasta. Hetken näytti siltä, että etsintä päättyisi tähän, mutta silloin vanhus nosti kätensä ja eläimet rauhoittuivat. Seurasin tapahtumia mielenkiinnolla, koska en tuntenut ketään joka pystyi hallitsemaan koiria tuollaisella rauhallisella varmuudella. Muut etsijät selvästi kunnioittivat, ja ehkä jopa pelkäsivät, tuota vanhaa naista. Hänessä oli jotain, ehkä jopa

noitamaista, tietämystä ja kunnioitusta ympäröivää luontoa kohtaan.

Metsää ei oltu hakattu ikuisuuksiin, joten auringonvalolla oli vaikeuksia päästä läpi tiheästä oksistosta. Aluskasvillisuus oli jäänyt vähäiseksi, pääosin sammaleeksi ja kitukasvuiseksi mustikaksi. Siellä täällä saniaiset nostivat päätään kohdissa johon aurinko sai yletettyä säteensä. Kaatuneet, osin jo lahonneen rungot sekä lukuisat kivet vaikeuttivat etsijöiden kulkua. Mitä syvemmälle metsään tunkeuduimme, sitä ahdistavammaksi oloni kävi. Kirosin mielessäni, että olin unohtanut kumisaappaat kaupunkiin. Nyt niille olisi ollut käyttöä.

Korvessa virtasi kirkasvetinen puro, joka sai alkunsa korkeammalla sijaitsevasta lähteestä. Kylällä asuva maanviljelijä kertoi tarinan jonka mukaan paikalliset olivat tavanneet paikalla itse Perkeleen. Sen takia vanhempi väki karsasti paikkaa vieläkin. Sitä pidettiin epäpyhänä, joka veti pakanoita ja metsän omaa väkeä puoleensa. Perimätiedon mukaan kyläläiset jättivät tänne veriuhereja, joiden tarkoitus oli parantaa satoa ja turvata karjaa metsän pedoilta. Kysyin mitä hän tarkoitti ja milloin tämä oli tapahtunut, mutta en saanut vastausta. Kertoja vaikenä ja jättäytyi kauemmaksi. Miten paljon näiden maalaisten uskomukset vielä vaikeuttaisivat pojan etsimistä? Uskomukset, jotka luulin jo kadonneen, näyttivät voivan hyvin täällä pohjoisen peräkyllillä.

Seurasimme puroa ja löysimme lähteen kahden vanhan ja paksurunkoisen kuusen välistä. Kumpaankin rungoista oli naulattuna suuret pukinsarvet. Ne olivat niin korkealla, että ihminen ei niihin ylettynyt. Kuusien runkoihin oli kaiverrettu merkkejä, jotka kertoivat paikalla käyneiden taikauskosta. Ristejä, pääkalloja, riimuja ja yksinkertaisia, jopa lapsellisia piirroksia. Kosketin kädelläni runkoja ja mietin millainen tarkoitus tällä paikalla oli kyläläisille. Nähtävästi hyvinkin tärkeä, koska uusimmat merkinnät rungoissa olivat tuoreita. Lähteen vieressä olevalla lohkariehellä näimme pojalle kuuluneen paidan. Sitä ei oltu heitetty, vaan se oli asetettu kauniisti paikoilleen, kuin löydettäväksi. Vanhus nosti paidan syliinsä ja pudisti päätään. Tämä ei ollut hyvä merkki.

Pehmeässä sammaleessa oli näkyvissä suurten sorkkien jättämät jäljet. Luultavasti uroshirven joka oli pyörinyt lähteen ympärillä hieman ennen saapumistamme. Jäljet kuitenkin saivat osan etsijöistä kauhun valtaan. He perääntyivät toistellen lyhyitä rukouksia ja tehden ristinmerkkejä käsillään. Vanhus ei edes yrittänyt rauhoitella heitä, koska joukko kääntyi ja poistui juosten paikalta. Olin hämmästynyt ja mietin mitä minun pitäisi tässä tilanteessa tehdä. Mukanani oli ollut kourallinen hulluja, jotka säikkyivät eläimen jälkiä. Tiesin, että hirvi voi uhattuna olla vaarallinen, mutta ei se ilman syytä hyökännyt. Luulivatko he jälkien olevan jotain muuta kuin eläimen aikaansaannoksia? Ei ollut ihme, että tämä sekalainen maalaisjoukko ei löytänyt poikaa. He tuntuivat elävän omien

harhojensa vallassa ilman järkevää päättelykykyä. Pudistelin päätäni, koska jäljelle jäivät vain minä ja ryhmää johtanut vanhus. Vilkaisin häntä epäluuloisena ja kysyin mikä eläin voisi olla jälkien takana. Nainen katsoi minua ilmeettömästi ja ehdotti, että jatkaisimme etsintää. Nyökkäsin ja seurasin häntä puron toiselle puolelle.

Hetken käveltyämme metsä harveni ja saavuimme pienen suon reunaan, jonka vetinen pinta antoi kasvualustan muutamalle kitukasvuiselle puulle. Kaikkialla oli hiljaista. Aurinko oli jo laskenut ja usva alkoi nousta pimenevän aukean ylle. Vanhus käveli vierelleni päästämättä ääntäkään ja osoitti sormellaan aukealle. Usvan seasta erottui jotain. Suon keskellä olevasta silmäkkeestä nousi hitaasti olio. Usva tuntui ensin sakenevan, mutta takaamme käynyt tuulenvire hajotti sen nopeasti. Edessämme seisoi sarvipäinen, karvaisen turkin omaava hahmo, jonka hehkuvat silmät näyttivät tarkkailevan meitä. Pitkin turkkia valuva mutainen vesi todisti, että kyseessä ei ollut pimeyden ja sumun luoma harha, vaan se oli totta. Hahmo puhui meille, mutta en ymmärtänyt kieltä, joten katsoin vierelleni ja näin kuinka vanhus nosti kätensä tervehdykseen ja vastasi. Nainen ja hahmo taisivat tuntea toisensa. Halusin kävellä tuon olion luokse, kuin jonkun näkymättömän voiman vetämänä, mutta vetiselle suolle ei kannattaisi mennä. Vanhus tarttui olkapäähänäni ja esti liikkumiseni. ”Nyt ymmärrän. Kristityn ei pitäisi huijata metsässä elävää”, hän sanoi, katsoi minua silmiin ja kääntyi lähteäkseen. Vain hetki ja vanhus oli kadonnut äänettömästi puiden suojaan.

Seisoin hetken katsoen hämmentyneenä tuota kummallista näkyä. Suolta tuijottava pahuus tuntui ahdistavalta, enkä ollut koskaan tuntenut mitään yhtä häiritsevää. Ilma kylmeni nopeasti ja päälläni olevasta takista huolimatta tunsin kuinka minua paleli. Se ei ollut vain tunne, koska näin kuinka vesi suon pinnalla jäättyi ja kuura peitti hetkessä aukeaa ympäröivän heinikon. Tihenevä hengitykseni höyryntyi ja tuntematon voima pyysi minua jatkamaan.

Astuin varomattomasti muutaman askeleen ja tunsin kuinka suo alkoi vetää minua sisäänsä. Riuhdoin ja huusin. Takerruin käsilläni lähelle kurottautuneisiin oksiiin. Tunsin kuinka jotain tarttui nilkkoihini ja yritti repiä minua syvemmälle. En antanut periksi, vaan potkin vastaan. Etsin katseellani jotain jonka avulla voisin vapauttaa itseni mudasta. Näin vanhuksen, joka katsoi epätoivoista kamppailuani. Hän oli palannut luokseni. ”Ei kelpaa pakana Perkeleelle viattoman sijasta. Täytyy etsiä parempi”, hän kuiskasi ja ojensi minulle kätensä. Tartuin siihen ja vedin itseni takaisin kantavalle maalle.

Kaaduin yskien selälleni ja tunsin kuinka suomaaston kosteus tunki läpi ohuesta kesätakistani. Hengitin raskaasti ja tartuin käsilläni ympärilläni oleviin juuriin. Minua ei vedettäisi enää takaisin.

Nousin hitaasti polvilleni, otin tukea vierelläni olevasta kitukasvuisesta männystä ja katsoin suolle. Hahmo oli kadonnut näköpiiristäni, joten näin vain tyhjän, pimeän aukean, joka ei poikennut toisista vastaavista. Tunsin helpotusta, mutta en oikein ymmärtänyt mitä oli juuri tapahtunut. Kaikki ne uskomukset joille olin vain hetkeä aiemmin nauranut, tuntuivat nyt todellisilta.

Annoin hengitykseni tasaantua ja nousin seisomaan. Käännyin ja kompuroin metsän läpi takaisin autolleni. Ajaessani pois näin taustapeilistä kuinka isä seisoj maalaistalon rappusilla katsoen lähtöäni.

Poikaa ei koskaan löydetty.